

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات علوم باغبانی
پژوهشکده گل و گیاهان زینتی

دستاوردها و برنامه پژوهشی فیزیولوژی و فناوری پس از برداشت گل و گیاهان زینتی

نگارنده:

بهزاد ادریسی

سرشناسه	ادریسی، بهزاد، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	دستاوردها و برنامه پژوهشی فیزیولوژی و فناوری پس از برداشت گل و گیاهان زینتی/ نویسندگان [صحیح: نویسنده] بهزاد ادریسی؛ گردآوری و تدوین بهزاد ادریسی... [و دیگران]؛ [برای] وزارت جهاد کشاورزی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی موسسه تحقیقات علوم باغبانی پژوهشکده گل و گیاهان زینتی، معاونت پژوهش، فناوری و انتقال یافته‌ها.
مشخصات نشر	کرج: موسسه تحقیقات علوم باغبانی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۳۶ ص: مصور (رنگی).
شابک	978-622-973817-7
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	گردآوری و تدوین بهزاد ادریسی، حمید طالبی، سیروس آقاجانزاده، مسعود لطیفیان.
موضوع	گیاهان زینتی -- ایران -- فیزیولوژی پس از برداشت -- تحقیق
موضوع	Plants, Ornamental -- Iran -- Postharvest physiology -- Research
شناسه افزوده	موسسه تحقیقات علوم باغبانی. پژوهشکده گل و گیاهان زینتی
شناسه افزوده	موسسه تحقیقات علوم باغبانی. معاونت پژوهش، فناوری و انتقال یافته‌ها
شناسه افزوده	موسسه تحقیقات علوم باغبانی
رده بندی کنگره	SB ۴۰۶ رده بندی دیویی: ۶۳۵/۹۰۹۵۵ شماره کتابشناسی ملی: ۷۴۳۸۷۶۶
وضعیت رکورد	فیبا

دستاوردها و برنامه پژوهشی فیزیولوژی و فناوری پس از برداشت گل و گیاهان زینتی

نگارنده: بهزاد ادریسی

گردآوری و تدوین: بهزاد ادریسی، حمید طالبی، سیروس آقاجانزاده، مسعود لطیفیان

محمد حسین عظیمی

ناظر فنی: کیومرث کاشی

ناشر: موسسه تحقیقات علوم باغبانی

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۳۸۱-۷-۷

چاپ نخست: ۱۴۰۰

قیمت: رایگان

مسئولیت درستی مطالب کتاب با نویسندگان است

« حقوق این اثر برای موسسه تحقیقات علوم باغبانی محفوظ و استفاده از آن با ذکر منبع بلامانع می‌باشد »

این اثر در تاریخ ۱۴۰۰/۵/۵ به شماره ۲۲-۴۰۰ ک در مرکز فناوری اطلاعات و اطلاع‌رسانی کشاورزی به ثبت رسیده است.

نشانی: کرج جاده مهرشهر-انتهای خیابان شهید همت-موسسه تحقیقات علوم باغبانی

www.hsri.ac.ir

تلفن ۶۲-۳۶۷۰۵۰۶۲، دورنگار ۸۹۵-۳۶۷۰۰۰-۰۲۶

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
و	نمای کلی برنامه.....
ز	راهنمای حروف اختصار مورد استفاده جهت نحوه همکاری در انجام پروژه‌های تحقیقاتی.....
۱	مقدمه.....
۸	پژوهش جهت تنظیم زمان گلدهی گیاهان زینتی.....
۱۱	پژوهش جهت تعیین زمان و روش برداشت و ارزیابی کیفیت گیاهان زینتی.....
۱۵	پژوهش جهت بررسی و حفظ کیفیت گل و گیاهان زینتی و اندام‌های تکثیری در مرحله حمل و نقل.....
۱۷	پژوهش جهت بررسی و حفظ کیفیت گل و گیاهان زینتی و اندام‌های تکثیری در مرحله انبارداری.....
۲۱	پژوهش در زمینه درجه‌بندی و بسته‌بندی گل و گیاهان زینتی.....
۲۴	پژوهش در زمینه پاتولوژی و آسیب‌های فیزیولوژی پس از برداشت گل و گیاهان زینتی.....
۲۷	پژوهش در زمینه فرآوری و صنایع تبدیلی گل و گیاهان زینتی.....
۲۹	پروفایل (برش) تحقیقاتی گل و گیاهان زینتی به تفکیک سال.....
۳۳	منابع.....

مقدمه

یکی از اهداف مهم در تمام کشورها دستیابی به رشد اقتصادی پایدار می‌باشد. گل و گیاهان زینتی از جمله محصولات هستند که در بسیاری از نقاط ایران قابل تولید بوده، از قابلیت ارزآوری بالایی برخوردارند و می‌توانند به عنوان یکی از کالاهای عمده غیر نفتی در ترکیب صادرات کشور قرار گیرند. در حال حاضر حدود ۱۰۰۰۰ واحد تولیدی گل و گیاه در ایران با حدود ۳۵۰۰ هکتار کشت در فضای باز و ۲۲۰۰ هکتار کشت گلخانه‌ای (۹۵٪ گلخانه تونلی پلاستیکی و ۵٪ گلخانه شیشه‌ای) وجود دارد. عمده محصولات گلخانه‌ای کشور شامل سه گروه اصلی گل‌های شاخه بریده (۱۸۰۰ هکتار)، گیاهان گلدانی (۳۰۰ هکتار) و گیاهان نشایی (۱۰۰ هکتار) است. آمار سطح کل زیر کشت گل‌های شاخه بریده کشور ۱۷۴۱/۹ هکتار در سال ۱۳۹۴ گزارش شده است که به ترتیب استان تهران با ۵۲۲/۸، استان خوزستان ۳۵۳/۸ و استان مرکزی ۱۹۸/۸ هکتار می‌باشد. کل تولید گل شاخه بریده ۱۳۱۲/۲ میلیون می‌باشد که استان تهران با تولید ۷۵۷ میلیون گل شاخه بریده در سال و استان مرکزی ۱۶۲ میلیون شاخه بریده در رتبه‌های اول و دوم قرار دارند. آمار سطح زیر کشت گل‌های آپارتمانی کشور ۵۲۲/۸ هکتار می‌باشد که به ترتیب استان‌های مازندران با ۱۲۹/۷، استان اصفهان با ۱۰۱ و استان تهران با ۹۹/۱ هکتار می‌باشند (بی نام

۱۳۹۴ و (Azadi and Ploeg, 2016). تقریباً کل تولید گل بریده ایران (حدود ۹۸٪) برای بازار داخلی تولید می‌شود. تنها ۲٪ از تولید گل بریده به دیگر کشورها صادر می‌شود. در حال حاضر سهم ایران در تولید جهانی گل حدود ۱/۲ درصد برآورد شده است. ولی میزان صادرات گل ایران بین ۲۰ تا ۳۰ میلیون دلار در سال برآورد می‌شود که هیچ تناسبی با ظرفیت‌های صادراتی و توانمندی‌های تولید این محصول در کشور ندارد. با در نظر گرفتن تولید فعلی کشور، میزان صادرات گل ایران باید حداقل ۱۰ برابر میزان فعلی می‌بود (Azadi and Ploeg, 2016). به نظر می‌رسد که با بهبود نظام عرضه و تجارت می‌توان به جایگاه واقعی ایران در بازار جهانی تجارت گل و گیاهان زینتی دست یافت.

ضایعات گل همانند اغلب محصولات باغبانی که بصورت تازه عرضه می‌شوند، بسیار زیاد است. حتی در کشورهای توسعه یافته ۱۰ تا ۲۰ درصد و در کشورهای در حال توسعه ۳۰ تا ۴۰ درصد از محصولات باغبانی هنگام گذشتن از زنجیره بازار (برداشت، بسته بندی، حمل و فروش) مرغوبیت خود را از دست داده و بخش عمده‌ای از محصول باقیمانده نیز با کیفیت نامطلوب به فروش می‌رسند. طبق آمار ارائه شده توسط وزارت جهاد کشاورزی، در دهه گذشته بطور متوسط بیش از ۳۰٪ از محصولات تولید شده در بخش کشاورزی و بویژه زیر بخش باغبانی به ارزش چندین میلیارد دلار در حال به دلیل عدم فرآوری یا فرآوری نادرست از بین می‌رود (ادریسی ۱۳۸۸). یکی از مشکلات عمده پیش روی گل و گیاهان زینتی، بازاریابی و صادرات آن است. بر این اساس در سال ۱۳۹۰ چالشهای تولید و عرضه گل و گیاهان زینتی در بخشی از نقشه راه گل و گیاهان زینتی بررسی گردید. در این نقشه تگناهای موجود در تحقیقات پس از برداشت گل و گیاهان زینتی بشرح ذیل ارائه گردیده است.

۱- ناکافی بودن تحقیقات در زمینه مرحله و زمان مناسب برداشت گل در گونه ها و ارقام

مختلف گیاهان زینتی

۲- ناکافی بودن تحقیقات در زمینه شیوه‌های نگهداری انواع گل و گیاهان زینتی

۳- ناکافی بودن تحقیقات در زمینه روش‌های جدید بسته‌بندی متناسب با گونه ها و ارقام

مختلف گل و گیاهان زینتی ایران

۴- ناکافی بودن تحقیقات در زمینه تجهیزات مدرن تولید، نگهداری و عرضه گل

۵- ناکافی بودن تحقیقات در زمینه شیوه‌های مدرن بازاریابی گل و گیاهان زینتی

۶- ناکافی بودن مطالعات فرهنگی و اجتماعی در بازار گل و گیاهان زینتی

این مشکلات به ویژه در خصوص ارقام و گونه‌های جدید قابل معرفی در برنامه به نژادی از اهمیت زیادی برخوردار است و این ارقام باید بطور دقیق مورد ارزیابی کیفی پس از برداشت قرار گیرند و نکات فنی مربوط به نگهداری و مشکلات پس از برداشت آنها هم در انتخاب ارقام تجاری و هم در ویژگیهای تجاری رقم معرفی شده لحاظ گردند. دستیابی به این اهداف نیازمند راهنمایی بخش تحقیقات گل و گیاهان زینتی ایران می‌باشد و روشن است که باید با هدف توسعه صادرات گیاهان زینتی و دیدگاه ملی به آن توجه داشت. با مطالعه مسیر بازاری و توسعه تحقیقات ارتباط گروههای مختلف تحقیقاتی مشخص و نحوه همکاری واحدهای مختلف برای بهبود کیفی تولیدات و ارتقای شرایط پس از برداشت گیاهان زینتی روشن می‌گردد.